

Roinn na Nua-Ghaeilge Ollscoil Mhá Nuad

Lámhleabhar an M.A. sa Nua-Ghaeilge

2019-2020

CLÁR

Réamhrá agus leagan amach an chúrsa 3

Amchlár an MA (2019-20) 8

Treoir do Mhodúil na Bliana 2019-20 9

Réamhrá

Cuireann Roinn na Nua-Ghaeilge fáilte mhór romhat, is cuma más mac léinn a rinne do bhunchéim anseo tú nó má bhí tú ag freastal ar ollscoil eile roimh theacht anseo duit. Is mór againn gur roghnaigh tú Ollscoil Mhá Nuad, le tabhairt faoi do chuid staidéir iarchéime agus tá súil againn go mbainfidh tú taitneamh agus tairbhe as an tréimhse a chaithfidh tú linn.

Aidhm

Is é aidhm an M.A. againn go gcuirfidh mic léinn eolas domhain ar roinnt gnéithe de theanga agus de litríocht na Nua-Ghaeilge (ó 1200 AD i leith) agus go mbeidh saineolas acu ar réimse amháin díobh sin de bharr a gcuid taighde. Tá sé mar aidhm leis an gcúrsa go bhfoghlaimeoidh siad modhanna taighde agus go bhforbrófar cumas critice agus anailíse iontu.

Leagan amach an chúrsa:

Is fiú **90** creidiúint an MA ina hiomláine. Ar mhodúil teagaisc atá **60** creidiúint díobh sin ag dul agus leis an miontráchtas (NG699) a bhaineann an fuilleach (**30**). Tá modúil 10 gcreidiúint (ECTS) agus modúil 5 chreidiúint (ECTS) againn.

Modúil riachtanacha

Tá 30 creidiúint ag dul do na modúil riachtanacha. Is gá clárú do na modúil riachtanacha seo a leanas:

CÓD	TEIDEAL	CREIDIÚINTÍ	SEIMEASTAR
NG628	An Ghaeilge Scríofa	(10)	1
NG606	Modheolaíocht 1	(5)	1
NG629	Cruinneas agus ceart na Gaeilge	(10)	2
NG616	Modheolaíocht 2	(5)	2

Modúil roghnacha

Tá 30 creidiúint le déanamh suas ó na modúil roghnacha seo a leanas. Ba chóir modúil a roghnú as an liosta seo a leanas ionas go mbeidh 15 chreidiúint san iomlán agat i ngach seimeastar. Cé nach gá modúil a dhéanamh i ranna eile, is féidir ceann amháin den dá mhodúl a luaitear ag bun an leathanaigh seo a roghnú.*

CÓD	TEIDEAL	CREIDIÚINTÍ	SEIMEASTAR
NG630	An Ghaeilge sna meáin ó 2RN go dtí an ré dhigiteach	(10)	1
NG632	An Nua-Ghaeilge Mhoch agus traidisiún na lámhscríbhinní	(10)	1
NG631	An Scríbhneoireacht Ghairmiúil	(10)	2
NG633	Litríocht agus critic chomhaimseartha na Gaeilge	(10)	2
NG622	Filíocht na Gaeilge agus sochaí na hÉireann sa 19ú haois	(5)	1
NG623	Béaloideas na Gaeilge agus Coimisiún Béaloideas Éireann	(5)	2
NG609	Ceird an aistriúcháin	(5)	2
NG626	Eagrú agus eagarthóireacht	(5)	1&2

* Mar chuid de na modúil roghnacha beidh modúl idirdhisciplíneach ar an aistriúchan, ID611, á thairiscint i seimeastar 1. Lena chois sin, is féidir modúl a dhéanamh i Roinn Léann na Meán ach cead a iarraidh ar Cheann Roinn na Nua-Ghaeilge ar dtús.

Modúil i ranna eile:

ID611	Approaches to translation studies	(5)	1
MD629	Screen production: formats and genres	(10)	2

Aonad neamhspleách is ea gach modúl agus baineann a chóras measúnaithe féin leis: scrúdú, móraiste, tionscnaimh, cur i láthair nó meascán de na modhanna measúnaithe seo. Tugtar eolas faoi mheasúnú sa chur síos ar na modúil a leanas.

An cúrsa lánaimseartha

Déanfaidh tú iomlán na modúl i gcaitheamh na bliana maille leis an miontráchtas a scríobh. Ní mór an chéad dréacht den mhiontráchtas ina iomláine a bheith ag an stiúrthóir ar a laghad sé seachtaine roimh an spriocdháta, **25 Meán Fómhair 2020**. Féach: <http://www.maynoothuniversity.ie/exams/information-students>

An cúrsa páirtaimseartha

Déanfaidh tú leath na modúl i gcaitheamh na chéad bhliana maille le taighde ar an tráchtas. Sa dara bliain, déanfaidh tú na modúil atá fágtha agus críochnóidh tú an tráchtas. Ní mór an chéad dréacht den mhiontráchtas ina iomláine a bheith ag an stiúrthóir ar a laghad sé seachtaine roimh an spriocdháta a shocrófar le haghaidh **Meán Fómhair 2021**. Féach: <http://www.maynoothuniversity.ie/exams/information-students>

Freastal, réiteach agus rannpháirtíocht

Beifear ag súil leis go mbeidh tú i láthair ag na ranganna/seimineáir uilig agus go mbeidh an réiteach cuí déanta agat lena n-aghaidh. Ina cheann sin, beifear ag súil leis go nglacfaidh tú páirt ghníomhach sa phlé agus sa díospóireacht ar cuid bhunúsach den chúrsa iad. Iarrfar ar mhic léinn cur i láthair a dhéanamh i gcuid de na modúil.

Rannpháirtíocht

Is mar sheimineáir atá cuid mhaith de na cúrsaí seo á cur ar fáil. Fágann sin go mbeifear ag súil le rannpháirtíocht ó na mic léinn. Beifear ag súil leis go mbeidh léitheoireacht fhairsing déanta acu ar ábhar na gcúrsaí éagsúla agus go mbeidh

fianaise ar an léitheoireacht sin le feiceáil ina gcuid oibre i gcaitheamh na bliana mar aon lena rannpháirtíocht sa rang.

Miontráchtas

Tráchtas 15,000-20,000 focal a scríobhfaidh an mac léinn. Roghnófar ábhar an tráchtas i gcomhpháirt le ball de Roinn na Nua-Ghaeilge a bheidh mar stiúrthóir pearsanta ar an obair. Ní mór don stiúrthóir a bheith sásta go bhfuil na scileanna cuí ag an mac léinn le tabhairt faoi ábhar an tráchtas. Ar shocrú ar ábhar feiliúnach dóibh, beidh cruinnithe rialta ag an mac léinn agus ag an stiúrthóir le dul chun cinn na hoibre a mheas. Beifear ag súil le caighdeán ard acadúil ó thaobh teanga, leagain amach, tagairtí agus plé sa saothar seo.

Ní mór ábhar an mhiontráchtas a bheith socraithe ag an mac léinn faoin 8 Samhain 2019 agus é sin deimhnithe leis an stiúrthóir pearsanta agus le hOllamh na Nua-Ghaeilge.

I measc na n-ábhar ar scríobh mic léinn tráchtas orthu le blianta beaga anuas tá: An Nuafhilíocht, An Fhiannaíocht, Logainmneacha, An Drámaíocht, An Gearrscéal, an tÚrscéal, An Nua-Ghaeilge Mhoch (filíocht agus próis), Filíocht na hOchtú Aoise Déag, An Iriseoireacht, Béaloideas, Curaclam na Gaeilge.

Ábhar a chur faoi bhráid na Roinne:

Saothair acadúla ar leibhéal iarchéime atá sna saothair uilig a chuirfidh mic léinn na céime MA faoi bhráid na Roinne. Is den mhóorthábhacht go gcuirfí na saothair seo i láthair go slachtmhar, go háirithe ó thaobh na teanga agus an leagain amach, go mbeadh córas ceart tagairtí in úsáid agus go mbeadh an córas sin de réir a chéile. **Beifear ag súil leis go mbeidh an Ghaeilge scríofa ar chaighdeán iarchéime.** Meabhraítear do mhic léinn nach nglacfar le hobair nach bhfuil ar an gcaighdeán sin agus nach mbeidh cead an miontráchtas a chur faoi bhráid na hOllscoile/ na scrúdaitheoirí sa chás go dtabharfadh an stiúrthóir pearsanta le fios nach bhfuil an caighdeán cuí bainte amach. **Chuige sin ní mór toiliú scríofa an stiúrthóra**

phearsanta a fháil sula gcuirfear an tráchtas faoi bhráid na hOllscoile/ na scrúdaitheoirí.

Bradaíl

Tá polasaí láidir ag an Ollscoil i gcoinne na bradaíola (*plagiarism*). Moltar do mhic léinn na Roinne iad féin a chur ar an eolas faoin bpolasaí seo agus gan aon obair nach leo féin go hiomlán í a chur faoi bhráid na Roinne. Má tá amhras ar mhac léinn ina thaobh seo, féadfaidh sé/sí labhairt lena stiúrthóir pearsanta nó le teagascóir an mhodúil chuí. Is féidir teacht ar pholasaí na hOllscoile i leith na bradaíola faoin mír ‘Plagiarism’ ag an seoladh Ollscoile seo a leanas :

<https://www.maynoothuniversity.ie/university-policies/rules-regulations-students>

An Diplóma Iarchéime sa Nua-Ghaeilge

Sa chás go mbeadh pas faighte ag mac léinn i scrúduithe an chúrsa ach nach n-éireodh léi/leis an tráchtas a chríochnú go sásúil, féadfar Diplóma Iarchéime sa Nua-Ghaeilge a bhronnadh ar an mac léinn sin.

Imeachtaí Acadúla

Is de riachtanais an dá mhodúl modheolaíochta go mbíonn mic léinn ag freastal ar Sheimineáir Thaighde Roinn na Nua-Ghaeilge a bhíonn ar siúl ar 17:00 ar an Déardaoin, trí huaire sa seimeastar. Fógrófar sonraí na seimineár taighde ag tús gach seimeastair.

Taobh amuigh de na léachtaí, de na seimineáir agus de léachtaí ócáidiúla a bheas ar siúl ó am go chéile, moltar do mhic léinn freastal ar na hócáidí taighde agus litríochta a bhíonn ar siúl i gcaitheamh na bliana. Is bealach maith é seo leis an eolas atá agat a fhairsingiú, le tuairimí eile a chloisteáil, agus le haithne a chur ar thaighdeoirí eile. I measc na n-imeachtaí sin, tá: *Léachtaí Cholm Cille* (Márta/Aibreán; Maigh Nuad), *An Chomhdháil ar Litríocht agus ar Chultúr na Gaeilge* (Deireadh Fómhair; Gaillimh), *An Tionól* (Institiúid Ard-Léinn Bhaile Átha Cliath, Mí na Samhna), *An Chomhdháil ar Theangeolaíocht na Gaeilge* (ollscoil éagsúil gach bliain; Aibreán) agus *Cumann na Sgríbeann nGaedhilge* (Mí na Samhna; Corcaigh).

Comhordaitheoir an MA

Is é an tOllamh Fionntán de Brún comhordaitheoir ginearálta an MA. Sa chás go bhfuil aon cheist agat a bhaineann leis an MA, is cóir labhairt leis an Ollamh de Brún ina taobh.

AMCHLÁR AN MA, 2019-20

SEIMEASTAR 1

Modúl	Ainm	Am	Áit	Léachtóir
NG630	An Ghaeilge agus na Meáin	Luan, 4 - 6	LY3	Pádhraic Ó Ciardha
NG628	An Ghaeilge Scríofa 1	Céadaoin, 11-1	T8	Brian Ó Catháin
NG632	An Nua-Ghaeilge mhoth agus traidisiún na lámhscríbhinní	Céadaoin, 2 - 3	PB1	Lára Ní Mhaoileoin
NG632	An Nua-Ghaeilge Mhoth agus traidisiún na lámhscríbhinní	Déardaoín, 4 - 5	T4	Eoghan Ó Raghallaigh
NG606	Modheolaíocht 1	Déardaoín, 5 - 6	T8	Eoghan Ó Raghallaigh

SEIMEASTAR 2

Modúl	Ainm	Am	Áit	Léachtóir
NG616	Modheolaíocht 2	Luan, 4 - 5	T4	Fionntán de Brún
NG631	An Scríbhneoireacht Ghairmiúil	Luan, 5 - 6	HJ	F de Brún, Liam Mac Cóil, Pádhraic Ó Ciardha
NG629	Cruinneas agus ceart na Gaeilge	Céadaoin, 11 - 1	EH	Brian Ó Catháin
NG631	An Scríbhneoireacht Ghairmiúil	Déardaoín, 4 - 5	T4	F de Brún, Liam Mac Cóil, Pádhraic Ó Ciardha
NG609	Ceird an Aistriúcháin	Déardaoín, 5 - 6	T6	Tracey Ní Mhaonaigh

MODÚIL EILE

NG626 Eagrú agus Eagarthóireacht (Tracey Ní Mhaonaigh);
NG699 Thesis

Treoir do Mhodúil na Bliana 2019-20

Gheofar gearrchuntas thíos ar ábhar agus ar riachtanais mhodúil na bliana seo. Is de réir ord uimhreach atá na modúil leagtha amach.

NG606 *Modheolaíocht I* **5 ECTS**

Comhordaitheoir: Eoghan Ó Raghallaigh

Teagasc: 10 seimineár x 50 nóiméad

Measúnú: Measúnú leanúnach 100% (5 thasc scríofa, 20% an ceann)

Is **modúl riachtanach** é seo. Is éard is aidhm leis an gcúrsa seo go sealbhódh mic léinn scileanna riachtanacha acadúla i dtreo is go mbeidh siad inniúil ar thabhairt faoi thaighde as a gconlán féin. Chuige sin breathnófar ar chórais thagartha, ar leabharliostaí, ar fhoinsí, ar mhodhanna taighde, agus ar réimsí eile d'obair an taighdeora. Bunófar an measúnú leanúnach ar 5 thasc scríofa a bheidh le déanamh ag gach mac léinn. Réiteach tábhachtach atá sa chúrsa seo agus in **NG616** don mhiontráchtas a bheidh le scríobh ag gach mac léinn. Ar an ábhar sin, beifear ag súil leis go mbainfidh mic léinn leas as na scileanna a shealbhóidh siad le linn na ranganna seo ina gcuid tionscnamh agus aistí agus sa mhiontráchtas féin.

NG609 *Ceird an Aistriúcháin* **5 ECTS**

Comhordaitheoir: Tracey Ní Mhaonaigh

Teagasc: 10 Seimineár x 50 nóiméad

Measúnú:

Measúnú Leanúnach: 100%

Sa chúrsa seo, breathnófar ar cheird (agus ar ealaíon) an aistritheora. Ó tugadh stádas oifigiúil mar theanga laethúil in Éirinn don Ghaeilge ag Acht na dTeangacha agus ag Aontas na hEorpa, tá éileamh mór ar sheirbhísí aistriúcháin, go háirithe ó Bhéarla go Gaeilge. Cuirfear béim, mar sin, ar an aistriúchán ó Bhéarla go Gaeilge agus ar an gcineál ábhair a iarrtar ar aistritheoir na linne seo a aistriú e.g. cáipéisí oifigiúla agus dlí, cáipéisí a bhaineann le gnó agus teicneolaíocht etc. Scrúdófar modhanna an aistritheora Gaeilge agus na háiseanna atá ar fáil dó/di mar aon lena mbuanna agus a laigí.

NG616*Modheolaíocht 2***5 ECTS****Comhordaitheoir:**

Fionntán de Brún

Teagasc:

10 seimineár x 50 nóiméad

Measúnú:

Measúnú leanúnach 100% (3 thasc scríofa 50%, cur i láthair 50%)

Is é an aidhm atá leis an modúl seo tógáil ar na scileanna atá sealbhaithe in NG606. Leagfar béim ar leith ar an scríbhneoireacht acadúil ó thaobh stíle agus cur chuige de. Déanfar léamh, mionscagadh agus plé criticiúil ar roinnt téacsanna agus alt a bhaineann le réimsí éagsúla léinn. Bunófar an measúnú leanúnach (a) ar thrí thionscnamh scríofa agus (b) ar chur i láthair substaintiúil ar ábhar an tráchtais. Déanfar é seo i dtreo dheireadh Sheimeastar 2.

NG624 *An Ghaeilge sna Meáin ó 2RN go dtí an Ré Dhigiteach* **5 ECTS**

Comhordaitheoir: Pádhraic Ó Ciardha

Teagasc: 20 rang x 50 nóiméad

Measúnú: Measúnú leanúnach 100%

Pléifear dúshlán na teanga sa tréimhse ó na mórmheáin nua a tháinig chun cinn díreach tar éis ré na hAthbheochana: 2RN go Radio Éireann, *Amharc Éireann*, *Mise Éire* agus iarracht *Ghael Linn* cead an Rialtais a fháil an tseirbhís nua teilifíse a bhunú. Lena chois sin, déanfar plé ar *Telefís Éireann* agus an geall a briseadh. Déanfar luacháil ar an ré órga sin ó Raidió na Gaeltachta go TG4 agus déanfar cíoradh ar an réabhlóid dhigiteach, baol nó deis?

NG626 *Eagrú agus Eagarthóireacht* **5 ECTS**

Comhordaitheoir: Tracey Ní Mhaonaigh

Teagasc: Obair leanúnach a dhéanfar i gcomhar le comhordaitheoir an mhodúil

Measúnú: Measúnú leanúnach 100%

Is ar an bhfoilseachán stairiúil *Irisleabhar Mhá Nuad* a bheidh mic léinn an mhodúil seo ag obair. Tabharfar deis dóibh baint lárnach a bheith acu le téacs a réiteach don chló, agus ábhar á bhailiú, á leagan amach agus á chur in eagar acu. Is i bhfoirm cruinnithe eagarthóireachta a dhéanfar an modúl seo a réachtáil.

NG628

An Ghaeilge Scríofa

10 ECTS

Comhordaitheoir: Brian Ó Catháin

Teagasc: 24 seimineár x 50 nóiméad

Measúnú: scrúdú ollscoile (70%) agus measúnú leanúnach (30%).

Féachfar sa mhodúl seo le scileanna teanga an mhic léinn a fhorbairt ag leibhéal iarchéime. Leagfar béim, dá réir sin, ar ghnéithe casta faoi leith de ghramadach na Gaeilge. Pléifear na háiseanna cuí leictreonacha a chuideos leis an mac léinn i réimse na teanga. Iarrfar ar an mac léinn cleachtaí cuí agus aistriúcháin ar ábhair éagsúla a réiteach – is orthu seo a bhunófar marc an mheasúnaithe leanúnaigh.

Buntéacsleabhar: *Graiméar Gaeilge na mBráithre Críostaí*. An Gúm: Baile Átha Cliath (1999). Leagan leictreonach ar fáil ag:

http://www.scriobh.ie/ScriobhIe/Media/Graimear%20Gaeilge%20na%20mBraithre%20Críostai_Eag1999.pdf

NG629 *Cruinneas agus Ceart na Gaeilge*

10 ECTS

Comhordaitheoir: Brian Ó Catháin

Teagasc: 24 seimineár x 50 nóiméad

Measúnú: scrúdú ollscoile (70%) agus measúnú leanúnach (30%).

Féachfar sa mhodúl seo le cruinneas teanga an mhic léinn a fhorbairt ag leibhéal iarchéime. Leagfar béim, dá réir sin, ar ghnéithe faoi leith d'fhuaimniú agus de scríobh na Gaeilge. Pléifear go mion sleachta éagsúla Gaeilge ó thaobh na brí agus na gramadaí. Díreofar ar roinnt áiseanna cuí leictreonacha/ téacsanna a chuideos leis an mac léinn dul i dtaithí ar bhlas agus ar dhul ceart na Gaeilge. Iarrfar ar an

mac léinn cleachtaí cuí agus aistriúcháin ar ábhair éagsúla a réiteach – is orthu seo a bhunófar marc an mheasúnaithe leanúnaigh.

Measúnú: scrúdú ollscoile (70%) agus measúnú leanúnach (30%).

Buntéacsleabhar: *Graiméar Gaeilge na mBráithre Críostai*. An Gúm: Baile Átha Cliath (1999). Leagan leictreonach ar fáil ag:
http://www.scriobh.ie/ScriobhIe/Media/Graimear%20Gaeilge%20na%20mBraithre%20Críostai_Eag1999.pdf

✓

NG631 *An Scríbhneoireacht Ghairmiúil* **10 ECTS**

Comhordaitheoir: Fionntán de Brún

Teagasc: 24 rang x 50 nóiméad

Measúnú Measúnú leanúnach 100%

Díreofar ar scileanna na scríbhneoireachta gairmiúla agus leagfar béim ar leith, dá réir sin, ar na riachtanais a bhaineann leis an iriseoireacht, an scríbhneoireacht scrípte agus an scríbhneoireacht léannta. Chuige sin, díreofar ar thascanna praiticiúla scríbhneoireachta d'fhonn taithí a fháil ar an scríbhneoireacht ghairmiúil i gcomhthéacsanna éagsúla. Beidh aoiléachtóirí againn a bhfuil saineolas acu ar ghnéithe áirithe den scríbhneoireacht ghairmiúil.

NG632 *An Nua-Ghaeilge Mhoch agus Traidisiún na Lámhscríbhinní* **10 ECTS**

Comhordaitheoirí: Eoghan Ó Raghallaigh/Lára Ní Mhaoileoin

Teagasc: 24 seimineár x 50 nóiméad

Measúnú: Measúnú leanúnach 100% (scrúduithe ranga agus/nó tascanna scríofa)

Cuid (a): An Ghaeilge Chlasaiceach

Déanfar grinnléamh ar théacs(anna) filíochta a bhaineann leis an tréimhse 1200–1650 ó thaobh teanga, meadarachta, ábhair, cúlra agus saintréithe liteartha de. Ós mar sheimineáir a bheas an cúrsa seo á thabhairt beifear ag súil leis go mbeidh an léitheoireacht agus an réiteach is gá déanta ag gach mac léinn le haghaidh gach seimineáir.

Téacsleabhar: Dáilfear leabhrán ag tús an chúrsa. Féach freisin an liosta ginearálta thíos.

Cuid (b): Paileagrafaíocht

Déanfar staidéar sa chúrsa seo ar ghnéithe éagsúla den phaileagrafaíocht. Pléifear traidisiún na lámhscríbhinní in Éirinn, maille le roinnt de na scríobhaithe is cáiliúla. Scrúdófar roinnt lámhscríbhinní chun na giorrúcháin atá iontu a aithint agus an scríbhneoireacht féin a thuiscint. Déanfar anailís ar ábhar na lámhscríbhinní chomh maith.

Téacsleabhar: Ní bheidh téacsleabhar i gceist ach sleachta as lámhscríbhinní éagsúla. Socrófar léitheoireacht bhreise le linn an chúrsa.

Leabharliosta ginearálta:

Bergin, O.J.: *Irish Bardic Poetry* (BÁC, 1970), Réamhaiste.

Breatnach, P.A.: ‘The Chief’s Poet’, *Proceedings of the Royal Irish Academy* Imleabhar 83C (1983), 37-79.

Breatnach, P.A.: *Téamaí Taighde Nua-Ghaeilge* (Maigh Nuad, 1997).

Caerwyn Williams, J.E. & Ní Mhuiríosa, M.: *Traidisiún liteartha na nGael* (BÁC 1979), Caibidil 5 (‘Saothar Fhilí na Scoileanna’).

Carney, James: *The Irish Bardic Poet* (BÁC, 1967).

Knott, Eleanor: *The Bardic Poems of Tadhg Dall Ó hUiginn* 1 & 2 (Londain, 1922 & 1926), Réamhrá.

Knott, Eleanor: *Irish Syllabic Poetry 1200-1600* (An Dara hEagrán, Athchló Ceartaithe 1957; Athchló, BÁC, 2005).

Knott, Eleanor: *Irish Classical Poetry* (BÁC, 1960).

McManus, Damian: ‘An Ghaeilge Chlasaiceach’ in K.McCone et al. (eag.), *Stair na Gaeilge* (Maigh Nuad, 1994).

McManus, Damian: ‘The bardic poet as teacher, student and critic: a context for the grammatical tracts’ in Cathal G. Ó Háinle & Donald E. Meek, *Unity in diversity: studies in Irish and Scottish Gaelic language, literature and history* (BÁC 2004), 97-123

Ní Dhomhnaill, Cáit: *Duanaireacht* (BÁC, 1975).

Ó Caithnia, L.P.: *Apalóga na bhFilí* (BÁC, 1984).

Ó Cuív, Brian: *The Irish Bardic Duanaire or ‘Poem Book’* (BÁC, 1974).

Ó Cuív, Brian: *The linguistic training of the mediaeval Irish poet* (BÁC 1974)

Ó Fiannachta, Pádraig: *An Dán Díreach. Léachtaí Cholm Cille* 24 (1994).
Simms, Katharine: *From Kings to Warlords* (Dover USA, 1987).

Foinsí leictreonacha:

Bunachar Fhilíocht na Scol: <http://bardic.celt.dias.ie/>

Electronic Dictionary of the Irish Language: <http://dil.ie>

Léamh: Learn Early Modern Irish: <https://léamh.org>